

Zpráva seniora pro konvent konaný 13. listopadu 2021 v Náchodě

Sestry a bratři,

hodnocení předkládám krátké. Čísla se dovíte, ač je otázkou, do jaké míry popisují realitu našich sborů objektivně, v souhrnu statistických dotazníků za seniorát, který je na webu přiložen k zprávě. Podstatný je nepochybně úbytek o 86 členů v celém seniorátu.

Byla to doba zvláštní, ostatně ještě v téhle zvláštnosti do jisté míry pokračujeme, kdy byl život sborů okleštěn pandemií a opatřeními s ní spojenými. Děkuju všem lidem v jednotlivých sborech, kteří tuhle nouzi nakonec uchopili jako příležitost a přesunuli se na internetovou síť, kde byla a je možnost mluvit k lidem vlastně širší, než je tomu v kamenných kostelech. Pečlivě volím slova, prosím - píšu "mluvit", nikoli oslovit, protože tak to v našem světě je, že lidé s krátkodobým zájmem vyslechnou leccos, leč úroda malá či žádná. Ale to není naší věcí to hodnotit, jen s tím počítat. Zpět k díkům: děkuji také těm kolegům, kteří svá kázání, biblické hodiny, vyučování dětí etc. umísťovali na weby, měli je on-line v tomhle kyberprostoru. Žel nemohu také smlčet, že tohle nasazení nebylo stoprocentní, a že byla místa, kde se prostě nedělo buď téměř nic, či zhora nic. Štěstím pak byl přístup na stránky jiných sborů - tedy pokud byl využit.

Nemnoho také šlo dělat v potřebě restrukturalizovat naši církve. Přece jsme se o to pokoušeli nejen jako seniorátní výbor, ale do věci vstupovala - také on-line - Synodní rada. V mnohých sborech debata nad budoucností probíhala či probíhá. Nechci nějak škarohlídsky tvrdit, že jsme se nikam neposunuli, ale také bych se vyvaroval nějakého velkého optimismu. Trochu se bojím, že nastaly situace, z nichž povstalo nedorozumění a obava z manipulace od "nadřizovaných" orgánů církve. Vlastně se chci vůči takovým pocitům vymezit a zopakovat to, co jsem vícekrát říkal: naše církve má synodně - presbyterní zřízení, které se některým jeví jako brzda rychlého rozhodování, ale já sám nic lepšího neznám, a proto za tímhle těžkopádným zřízením, kde má každý své právo hlasu, stojím a stát budu. Za nedorozuměními ovšem stojí také nereálná očekávání do budoucnosti, představy, které se mýjí se skutečným stavem věcí. Že jsme v časovém presu, kdy se blížíme velmi rychle úplnému konci státní podpory církvím a budeme moci dělat jen to, na co skutečně ze svých vlastních peněz máme. K tomu se ovšem pojí ještě zásadnější věc, a tou je nedostatek lidí - na mnohých místech je nás opravdu velmi, velmi málo, tak málo, že právní subjektivitu si takové sbory drží jen za cenu podvodu na řádech církve.

V každém případě: jestliže jsme Vás všechny vyzvali, abyste přednesli své představy, tužby, vize do budoucna v odpoledním bloku, pak je to právě proto, aby váš hlas zazněl svobodně. Možná že zazní takové věci, ke kterým si budeme muset rovnou říci, že nejsou technicky naplnitelné, že jdou mimo možnosti, které se nám reálně nabízejí. Proto to pro mne osobně nebudou názory zanedbatelné a i je, jakkoli třeba mohou být nereálné, budu brát v úvahu. Že více ovšem doufám v představy reálné a proveditelné, nemusím snad dodávat.

Předkládám v následujících řádcích to, oč, dle mého názoru, jde na prvním místě a dokonce také na místě posledním a mělo by určovat naše kroky. Jestliže se vám bude zdát, že mluvím jako farář, pak to bude asi tím, že farář jsem a že i správní funkci seniora chápu předně jako funkci teologickou.

Tak tedy: Co je církev. Církev je společenství víry (možná by někdo žádal, aby bylo řečeno víry, lásky a naděje - ovšem ve sz pojmu víra je dle mého názoru skryto ono trojí - které je zacíleno ke království nebes. Je hledá, o ně usiluje. To je to, co má dělat nejprve, na prvním místě. A také na místě posledním, protože když je něco v bibli nejprve, pak je to také naposled. A když je něco na počátku i na konci, tedy alfa i omega, pak je to také uprostřed. Je to nakonec to jediné, co má kloudně dělat a souvisí to s oním jediným a jedinečným, který je nad námi a je Pánem církve. Když je to to první a nakonec alfa a omega, pak to znamená, že lambda a xi nemá samostatnou, odmyslitelnou hodnotu, ale je vždy tímto prvním a posledním určováno.

A co vše ostatní? Inu, vše ostatní nám bude přidáno. A tak církev díky milosti Boží dostala přidání kostely, fary, všelijaký majetek. Přidáno k čemu? K onomu prvnímu, k plnění prvního úkolu. Omylem by bylo si myslet, že to co je nám přidáno nám nějak odděleně od úkolu patří, je majetkem, který můžeme již dle libosti postavit na nějaký boční oltář církevního bytí. Jestliže by církev, a to se v dějinách asi také stalo, svůj majetek pěstovala a množila za nějakým jiným účelem, než je ono království nebes - ono usilování cesty, pak již žádnou církví nebyla a byla jen společenstvím majetku a světské moci. Nebo divně zesoukromělou církví, nehledě teď na velikost a na vliv. Místo cesty ke království nebes zvolila sezení na přidaném, ze kterého se v tu chvíli stal ďáblův podkladek. Taková "církev" může kvokat jak chce, ale z podkladku se nic nevysedí.

Tahle prostá skutečnost nás činí velmi svobodnými k přidanému, protože přidané opravdu není základem věci. Lze ho nemít a na smyslu a cíli plynoucí z prvního to nic nemění. A tam, kde neslouží první věci se ho lze jednoduše zbavit.

Nedejte na sentimenty. Protože, jestli to tedy zpíváte vážně: chrám rozpadne se, i ta skála....

Ale aby bylo jasno: protože je to přidané a má to sloužit první věci, totiž onomu království nebes, pak s tím lze nakládat dle potřeby. Ale ano, třeba i ekonomicky. Lze to prodat, pronajmout, půjčit, využít tak či onak... Vždyť to není cíl, je to prostředek, přidaný dopravní prostředek na cestě k cíli.

Jestliže tahle církev ta naše, protože o ní mluvím, Českobratrská evangelická zvolila cestu k cíli složitou a kamenitou, cestu vzdělání a hlubokého porozumění, nikoli plzkou cestu zjednodušujícího náboženství, pak to učinila odpovědně. Proto požaduje vzdělané faráře, proto jim na tohle dává čas, a tedy také peníze. Ano, i faráři jsou svou funkcí přidání, ale dobře přidání. Že jich bude méně? Asi ano. Tím více od nich budeme požadovat informace k cestě ke království nebes. Je dobře, že máme dnes technické vymoženosti, které nám umožní slyšet kloudně, řádně čtenou a zkoumanou cestu, i když bude třeba někde jinde ten náš farář. Upřímně - jedna pořádná internetová biblická hodina je pro mne víc, než hodiny přemýšlení nad plesnivějící budovou v Horní Dolní, kam nikdo netrefí. Jen se k té biblické musíte na počítači připojit.

Tuším, a dokonce vím, zdráhám se použít slovo "věřím", kolik úsilí dá malému společenství starat se o faru a kostel, dokonce stále menšímu společenství... Je to olbřímí práce, a ten obr se jmenuje Sysifos. A je to celkem k ničemu, když nikdo nakonec nepřijde, nebo se tam zavřeme, a tak nějak se ubezpečíme, že je nám tam vlastně, v tomhle našem majetku dobře.

Kde zůstala cesta za královstvím nebes? Kde zůstalo vanutí Ducha svatého, když jsme je vyměnili za průvan nedoléhajících oken?

Ještě jednou a jinak. Zvažujeme důkladně, co je cesta a hledání království nebes, a co již cesta není, co je jen balast a přítěž. Co nám může být pomoci, a co nás naopak zdržuje. Hledáme způsob, jak toto království vnášet do světa. To je totiž náš úkol.

Zajímalo by mne, jestli jsme schopni, kdokoli z nás, vydat svému okolí svědectví - nenásilné, tak normální, jako když si při dobrých sousedských vztazích dáte se sousedem u plotu panáka. Umíte říct, co věříte, kdo je pro vás Kristus, jak víra je páteří vašeho bytí. Umíte to, aniž byste padli do nemístné sladkosti či do nemístného moralizování? Umíte to tak, že bude jasné, že rozumíte sobě i lidem? Že jste milosrdní a milující a přesto zřetelní a pevní.

Zpět k tomu, co nám bylo přidáno. Byly nám přidány budovy. Zcela prakticky: tam, kde neslouží či je prostě neufinancujeme, nemáme na opravu - pronajměme je, prodáme, předejme obcím a městům. Zářný příklad v Černilově se školou - jak přepěkně ji obec vyštáfovala a jak krásně vám slouží. Stejně je to třeba v Trutnově s kostelem. Udělejte to a nebojte se. Jestliže budete hledat nejprve království nebes, pak vám nakonec bude vše potřebné přidáno. Ale nezačínejte a neohánějte se přidáním s nějakou lichou nadějí, že k němu království nebes patří samozřejmě.

K farářům a jejich potřebě. Určitě je to tak, že i farář může být nýmand k pohledání a chraň nás ruka Páně před takovým nájemníkem. Jenže skoro bych tvrdil, že ti, co tuhle práci dnes chtějí dělat, jsou poctivé ženy a poctiví mužové, kteří si tuhle práci nezvolili z vypočítavosti. Je dobře, že máme výpomocné kazatele. vážím si jich. Trochu mne označení "výpomocný" na začátku zarazil a nelíbil se mi. Ale na něm není nic pejorativního. Prostě jsou to ty ženy a ti mužové, kteří s odvahou pomáhají, jakkoli prostě nemají ono úplné teologické vzdělání a od těch, kteří je mají, čerpají. Nijak prosím nevynechávám Ducha svatého, který kam chce věje a s pokorou a úžasem připouštím, že může být, že výpomocný kazatel ťukne hřebíku na hlavičku a dá fleka studovanému faráři. Ale, prosím, nespolehal bych na to. Holou pravdou prostě je, a zažil jsem to, že tam, kde farář nebyl a dlouho nebyl, docházelo a dochází k akcentování mylných cest - stavění na slepohluchých tradicích, v knihovničkách se objeví proroci a prorokyně zcela jiných "vážných badatelů bible" a cestička se nevine vzhůru, ale někam dolů. Potřebujeme faráře. A nechte je dělat jejich práci.

Sjednocování sborů nesmí znamenat méně úsilí. Kromě technických detailů, a jistě je nutné je řešit, nás, myslím seniorátní výbor Královéhradeckého seniorátu, zajímá plán duchovní práce. Co učiníte vy v tomto světě s vaším farářem, byť by bydlel ve vedlejší městi či vesnici. Jak oslovíte svého souseda kromě toho, že si s ním u plotu toho panáka dáte. Jak jste otevřené společenství vnímající radosti a bolesti světa.

Končím svou nesenorskou seniorskou řeč: hledejte nejprve království nebes a všechno ostatní vám bude přidáno.

Tomáš Molnár